

Het Goudblommeke in Papier La Fleur en Papier Doré

E-nieuwsbrief t.a.v. de coöperanten van de Coöperatieve Vennootschap "Het Goudblommeke in Papier"
Bulletin d'information pour les cooperants de l'Association Coopérative "La Fleur en Papier Doré"
Cellebroersstraat 53-55 te 1000 Brussel - Rue des Alexiens 53-55 1000 Bruxelles
Tel. 02 511 16 59

De commentaren over het overlijden van Hugo Claus zijn nu bijna overal weggeëbd. Toch willen wij er nog even over doorbomen. In de vorige nieuwsbrief hadden we het over het trouwfeest dat Hugo Claus en Elly Overzier in Het Goudblommeke in Papier hebben gevierd. Wij weten dat er vele gasten waren. Simon Vinkenoog was er één van, de schrijver en journalist Jan Walravens een tweede. Maar wie waren de anderen ?

Elly Overzier en Hugo Claus

Mogen wij u voorstellen... Albert Bontridder

de nu 87 jarige, gelauwerde dichter en architect. Hij was één van hen op het bewuste feest. Wij hebben hem voor u geïnterviewd.

Ondanks de vele prijzen die Albert Bontridder zowel voor architectuur als voor literatuur heeft gekregen, is hij een heel bescheiden man gebleven. Op onze vraag hoe hij aan een uitnodiging kwam voor het trouwfeest van Elly en Hugo, zegt hij: "Ik was er de schaduw van Jan". Jan Walravens, journalist en schrijver, en Albert waren twee handen op één buik.

Walravens die op school altijd uitblonk in het maken van opstellen, kreeg op een bepaald moment een oogziekte. Hij is zelfs zes weken blind geweest. Daardoor miste hij heel wat lessen en was zittenblijven een noodzaak. Walravens verloor niet alleen een schooljaar, zijn vrienden-klasgenootjes, maar ook zijn titel van beste opstelenschrijver van de klas. Albert Bontridder bleek daarin juist een tikkeltje beter te zijn. Normaal zou zo iets een enorme rivaliteit en jaloezie ontketen, maar niet bij deze twee. Ze werden vrienden, echte vrienden. Waar Jan Walravens verscheen zag je ook

Foto links: uitgaven van *Tijd en Mens* (1951) over en met werk van Albert Bontridder. Beeldhouwwerk: Florent Wellens.

Ter informatie...

Albert Bontridder (Anderlecht (Brussel) 4 april 1921). Hij is zowel poëet als architect en stelde zijn meermaals erkende schrijverstalent ten dienste van de architectuur. Bontridder werkte 10 jaar samen met P.A. Michel en werd in 1956 medewerker van Dupuis, wiens projecten hij hielp voltooien. Daarnaast nam hij deel aan een aantal grote opdrachten zoals Flémalle-Haute (1950-1982), de Modelwijk in Brussel (1957-1974) en de Campus van Sart-Tilman in Luik (1963-1974). (...) (uit: *Repertorium van de Architectuur in België van 1830 tot heden, onder leiding van Anne van Loo* (uitgave van Mercatorfonds))

Albert Bontridder was van 1950 tot 1952 redacteur van *Tijd en Mens*. Van 1967 tot 1977, redacteur van *Kentering*.

Hij kreeg o.a. de Dirk Martensprijs (in 1970) en de Jan Campertprijs (in 1972) en de Arkprijs van Het Vrije Woord (een jaar voor of het jaar na Hugo Claus). Albert Bontridder is o.a. de architect van het huis van Louis-Paul Boon.

Albert Bontridder. In zijn boek "Jan Biorix" heeft Jan daar zelfs een leuke toespeling op gemaakt (p.31) *Ik ga Florent Welens, de beeldhouwer, bezoeken en tref Claus en Elly aan op de hoek van de Ninoofse Poort. Zij weten nog niets af van de toekenning van de Driejaarlijkse Staatsprijs voor Toneel en Hugo springt op als zijn vrouw hem feliciteert. Meteen wil hij niet meer naar Gent terug maar trekken wij alle vijf* (Elly, Hugo, Jan Biorix, Jan Walravens en Albert Bontridder) *naar het atelier van Florent, waar we tot ver voorbij middernacht blijven discussieren over Max Roach. "Tijd en Mens", het jongerennummer van "De Meridiaan", politiek. Vooral over politiek. (...)"*

Over het huwelijksfeest herinnert Albert Bontridder zich niet zoveel meer. Hij weet nog dat Geert van Bruaene deed wat hij kon om de zowat vijftig gasten aan het lachen te brengen. Raveel en Saverijs dansten er heel spectaculair. De bruid was heel erg

wijst hij naar een spreuk op de kast naast de taptafel: "*Certes, nous ne sommes pas assez rien du tout*". Na een tijdje stilte gaat hij verder: Ken jij het verhaal bij het brandende braambos uit de Bijbel (Exodus, 2:1 e. v.) waarin Mozes vraagt aan God: Als zij mij vragen: hoe is zijn naam - wat moet ik dan antwoorden ? Toen antwoordde God: Ik ben die Ik ben. Zo was ook van Bruaene. Iemand die vindt dat men te weinig "niets" is, heeft wel een hele dunk van zichzelf. Terecht trou-

heeft gedaan. Om uit te dagen. Zelfs daarin was hij een kunstenaar.

Als Albert Bontridder weer op zijn plaatsje zit, daar waar hij vroeger met Jan Walravens, Hugo Claus, Louis-Paul Boon, Remy C. Vande Kerckhove en andere vrienden heeft gezeten, blijft hij een tijdje stil. Hij geniet van de wijn en de nostalgie. Ineens zegt hij: In '47-'48 hebben wij, Van de Kerckhove, Boon en Claus geprobeerd een tijdschrift op te richten. Ik weet niet meer hoe het in het begin heette, maar later werd het Tijd en Mens.

Hij zwijgt weer een tijdje en begint dan over het reeds aangehaalde boek "Jan Biorix" van zijn goede vriend Jan Walraevens. Lees dit hier eens, zegt hij vriendelijk. Ik zou van Bruaene niet beter kunnen omschrijven.

Het was middag toen ik hem, op zekere dag, voor het uitstalraam van een grote boekhandel in de Koninginnegalerij te Brussel zag staan. Ik ging naar hem toe, sloeg hem op de schouders en praatte met hem zoals men alleen met deze goedgehartige cynicus, deze fidele fantast praten kon: lachend, springend van de hak op de tak, vin-nig. Hij formuleerde zijn wijsheid van die dag in twee vragen aan zichzelf:

- *Wat misprijst gij het meest ? De gevolgen van de domme hoogmoed bij ieder slachtoffer van het verplicht onderwijs.*

En ook:

- *Waarvan houdt gij het meest ? De charme van ie-*

lief en Guido Claus schonk om de tien minuten de glazen vol.

Als we hem vragen over Geert van Bruaene te vertellen kijkt hij een tijdje stil voor zich uit. Als ik nog eens wil aandringen ver-

wens want van Bruaene was een hele meneer... maar ook een wringer. Als ik zie wat hij hier in Het Goudblommeke in Papier aan antiekunst aan de muur heeft gehangen weet ik zeker dat hij het opzettelijk

dere sentimentele wijsheid, het Niets in al zijn intelligente uitingen.

Bracht hij zo iets uit, dan lachte heel zijn wezen, zijn rood gelaat in bolle vormen, zijn kleine, slimme ogen, zijn pruimenmond.

Plots stelde ik vast dat hij helemaal in het zwart stak, een hoed met stijve boord droeg, een zware, dure mantel, een witte das met een zilveren speld.

-Geert, zei ik, je ziet er zo netjes uit. Wat is er aan de hand?

Zijn gelaat versomberde en hij boog het hoofd.

-Ik heb vanmorgen mijn broer begraven, vriend.

Zo heeft hij op woensdag 22 juli 1964 zichzelf begraven, als een laatste grap, als een laatste uiting van het Niets, want niemand wist wat van zijn dood en slechts een drietal vrienden waren verwittigd. "Zeker", zei hij dikwijls en schreef hij op de muur van zijn café, "zeker, wij zijn niet genoeg niemendal". Hij stierf als niemendal. Hij was een der schoonste mensen die ik ooit ontmoet heb.

D.V.

(Wordt vervolgd)

Albert Bontridder met zijn vriend Miel Jansens op zijn oude stek in Het Goudblommeke in Papier.

(Met dank aan Miel Jansens. Foto's Danny Verbiest)

La Fleur en Papier Doré à la télévision...

Hugo Claus a disparu, la Belgique est dans le chagrin. Le 30 avril 2008 l'émission de ARTE Belgique, "Quai des Belges", est revenue sur la carrière flamboyante de l'auteur du *Chagrin des Belges*. De la poésie au roman, du théâtre au cinéma, sans oublier la peinture, Hugo Claus fût un artiste complet et multiforme.

Documents à l'appui, interviews, extraits, depuis '56, jusqu'à sa mort volontaire, Hadja Lahbib a réuni amis, acteurs, cinéastes, critiques d'Hugo Claus pour un hommage à l'anarchiste, au provocateur, à l'iconoclaste, dans le café où il fit ses premières rencontres littéraires, "**La Fleur en Papier Doré**", au cœur de Bruxelles. Avec, en invités: Jean Weisgerber, Jef Lambrechts, Danny Verbiest, François Beukelaers, Dominique Standaert et Jacques de Decker

(Texte et photos: ARTE-Belgique)

François Beukelaers, acteur ayant joué dans le 1er film et la 1ère pièce d'Hugo Claus.

Hadja et Danny Verbiest de "La Fleur en Papier Doré".

Dominique Standaert, cinéaste, qui doit sa carrière au moins en partie à Hugo Claus.

Jacques de Decker, écrivain, dramaturge et ami d'Hugo Claus.

"La fleur en Papier Doré" : une ambiance de café à l'ancienne... rendez-vous des surréalistes belges depuis les années 30.

Colofon:

Redactie/Rédaction:
Danny Verbiest

Verzending/Expedition:
Paul Merckx

Met bijdragen van:

Collaborateurs:
ARTE-Belgique, Ho.Re. Ca.,
A. Van Laethem, D. Verbiest

Verantwoordelijk uitgever:
Editeur responsable:

Foto's/Photos:

ARTE-Belgique,
Michael De Lasnay,
Danny Verbiest

Danny Verbiest
Cellebroersstraat 53/55
1000 Brussel

La Fleur en Papier Doré dans les périodiques ...

Dans le n° 03/2008 (avril) du périodique officiel des Fed. Ho.Re.Ca Bruxelles, Wallonie et Flandre on a lu, sous le titre: L'Horeca dans les bâtiments historiques, ce qui suit:

L'historienne de l'art, Ode Goosens, attachée à la direction des Monuments et des Sites de la région Bruxelles-Capitale, monte au créneau depuis plusieurs années pour défendre la conservation du patrimoine. Avec tristesse, elle voit disparaître les cafés populaires, les fritures et les restaurants typiques.

"Le problème est souvent le même: le patron arrête ou décède. De nouvelles personnes arrivent et veulent

renouveler ou changer le commerce. Il n'en faut pas plus pour que l'atmosphère disparaisse. On peut définir des règles sur ce qui est autorisé ou non. Cependant, comment protéger l'atmosphère, monsieur ? Prenez "Het Goudblommeke in Papier - La Fleur en Papier Doré": les nouveaux exploitants ont parfaitement respecté les règles. Tout est protégé, même les plus petits accessoires du mur, et ils ont tout reconstruit. Malgré tout, depuis les rénovations, ce café ne dégage plus l'atmosphère du bistrot d'autrefois. Cette atmosphère est très difficile à conserver".

A vous de juger.

Texte: Hendrik Lens, photo: Michael De Lasnay, extrait de l'article "Une arme à double tranchant. Protection en tant que monument". Périodique officiel des Fed. Ho.Re.Ca Bruxelles, Wallonie et Flandre n° 03/2008

La Fleur en Papier Doré et le théâtre...

Ça n'a pas tardé, le théâtre a retrouvé le chemin de la Fleur. Du théâtre à la Fleur, me direz-vous, mais où ? Tout simplement au 1er étage, soit la surface de la première pièce du rez-de-chaussée, où l'on peut accueillir jusqu'à ... vingt-cinq spectateurs. Les comédiens y jouent "sans filet", sous le regard des spectateurs dont la proximité présente sans conteste une difficulté supplémentaire.

Le Théâtre Ponctuel qui n'en est pas à son coup d'essai à la Fleur s'est donc réapproprié l'espace pour onze représentations de la pièce d'André Van Laethem "Les deux vies d'Audrey", une intrigue réaliste traitant notamment d'adultère et d'inceste. Trois comédiens, Fabienne, Anne

et Jacques, sous la houlette d'un metteur en scène, Roger Tordoir, ont donné corps à cette comédie dramatique (... un rien perverse) qui a été applaudie par environ 150 spectateurs. Les échos enregistrés furent des plus positifs.

Le Théâtre Ponctuel est, comme son nom l'indique... ponctuel ! L'auteur écrit une pièce, en principe, chaque année et il la produit avec ses amis comédiens et metteur en scène. Pourquoi avoir choisi la Fleur pour jouer alors qu'il existe des "petits" théâtres susceptibles d'offrir de meilleures conditions de jeu ? Tout simplement parce que la Fleur de par son évolué et son passé (surréaliste) instruit une ambiance artistique et conviviale à laquelle

la qualité de l'accueil n'est pas étrangère.

Une question à André Van Laethem:

- "Vas-tu récidiver ?"
- "Bien sûr car la collaboration avec les amateurs s'est avérée excellente. Nous vous donnons déjà rendez-vous début 2009 pour une nouvelle production du Théâtre Ponctuel."

"On entend souvent demander à un auteur - Mais où vas-tu chercher tout ça ? Parfois, tout simplement dans la vie"

Roger Tordoir, metteur en scène du Théâtre Ponctuel

Le théâtre est la caricature du sublime.

A. Malra